

GLAS SVOBODE

GLASILO NEODVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg 2, pritl. — Naročnina za mesec 6, četrletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 22.

LJUBLJANA, četrtek, 22. maja 1924.

Leto II.

Pašičeva neparlamentarna vlada vnovič sestavljena.

Pašič bo vladal brez parlamenta. — Ta »rešitev ministrske krize« pomenja bojno napoved vsem zatiranim!

Končno je rešena ministrska kriza s tem, da je dobil Pašič 20. t. m. od kralja mandat, da sestavi poslovno vlado, ki bo verificirala še ostale Radičeve mandate, nato se bo pa zaključil parlament do 20. oktobra. »Ministrska kriza« je bila rešena tako, kot smo v »Glasu Svobode« vedno predvidevali. Oblast je obdržala v svojih rokah militaristična klika belorokcev in ta klika bo ostala na vladi toliko časa, dokler je ne bo vrglo združeno delovno ljudstvo mest in vasi.

Razplet sedanje krize, ki je trajala nad en mesec dni, pokazuje popoln krah meščanskega parlamentarizma in takozvane meščanske »demokracije«.

V času te krize se je posvetovala krona z vsemi strankami razen Radičevcev in narodnostnih manjšin (Nemci in Madjari), katerim so razpuščene celo kulturne organizacije!

Dobil je Pašič mandat za poslovno vlado. Ta mandat je končno odložil. 10. maja je dobil od kralja radikal Trifković mandat, da sestavi koncentracijsko vlado, v kateri naj bi sodelovale vse politične grupe, ki ne bi kršile monarhistične vidovdanske ustave. Trifković seveda ni sestavil nobene vlade. Potem je dala krona mandat za sestavo vlade Davidoviću, voditelju opozicijskega bloka. On bi lahko sestavil vlado, pa mu krona ni zaupala, češ, da je v opozicijskem bloku preveč republikancev in premalo »ustavovernih« Srbov. Potem je zopet dobil Pašič mandat, ki ga je izvršil, kot je zgoraj omenjeno.

Namen vsega tega »reševanja« krize je bil, da se nameče ljudem peska v oči, da gre vse lepo parlamentarnim putem, dočim je bila vladajoča Pašič-Pribičevićeva militaristična klika odložena, da obdrži oblast v svojih rokah za vsako ceno. »Reševanje« krize na tak način je navadna komedija.

In to komedijo je igrala Pašičeva klika, ki si nadeva ime »nacionalni blok«, s takozvanim opozicijskim blokom, ki ga tvorijo Davidovičevi demokrati, klerikalci, Radičevci in muslimani. Ta malomeščanski opozicijski blok je ves čas ministrske krize pital čitalce svojih listov z vestmi, da bo dobil opozicijski blok vlado v roke, koketiral je z dvorom in istočasno hotel ostati Radičev prijatelj, udeleževal se je zakulisne »parlamentarne« igre, mesto da bi stopil pred ljudske mase in jim razložil položaj tak, kakršen je ter jih bi pozval na boj proti radikalno-demokratskemu nasilju in korupciji.

Delavske množice, zatirane kmetijske mase Slovenije, Hrvaške, Bosne, Makedonije, Vojvodine in Črne gore so se mogle v tem 40 dnevem »reševanju« ministrske krize prepričati, da z dosedanjim taktikom opozicijskega bloka ne pridejo nikamor naprej, da imajo opraviti z militaristično kliko, ki se bo umaknila ne omejenemu parlamentarnemu politikanstvu in volivnim kroglicam, ampak, ki se bo umaknila le — odločnemu nastopu, vztrajnemu boju delavskih in kmetijskih množic. Nadaljnji razvoj politične krize v Jugoslaviji bo jasno dokazal zatiranemu delovnemu ljudstvu, da tudi ni nobene rešitve v zdravilu, ki

Iz orjaškega boja nemških rudarjev.

Francoska soldateska in nemški socialpatrioti hočejo udušiti stavko.

Lastniki rudokopov so predložili rudarjem sledeče pogoje:

1. Tarifna pogodba za rensko-vestfalske revirje z dne 1. avgusta 1922 naj se podaljša do 30. junija 1925.

2. Nadurno delo naj znaša v rovih 1 uro, na dnevnih kopih 2 uri. (S tem bi bil zagotovljen osemurnik na dnevnih kopih in sedemurnik v rovih ali samo za gori omenjeni rok.)

3. V službo se sprejme nazaj vse rudarje, razen onih, ki so se preveč pregrešili(!?). To naj bi določila posebna komisija.

Plače so bile nedavno zvišane za 15%.

Socialpatrioti so izrazili v svojem centralnem glasilu nado, da sprejmejo rudarji te pogoje, komunisti so izdali poziv, da vztrajajo rudarji v boju do popolne zmage, da se uvede trajni sedemurnik.

Francoski imperialisti so zagrozili z militarizacijo, če se rudarji ne vrnejo na delo. Komunisti so nato sklicali shode, na katerih so rudarji izjavili, da ne gredo na delo in vztrajajo v boju.

Proti stavkokazom so izdali komunisti letake, v katerih se z ostrimi besedami proglašajo odkrit boj. Z raznimi čini sabotaže je bil onemogočen prihod stavkokazov na delo.

Boj traja dalje.

15 tedenska stavka v hamburških ladjedelnicah se bliža uspešnemu koncu.

Rdeči dan v Nemčiji.

Centralni organ komunistične stranke Nemčije »Rote Fahne« je izdal oklic, da je binkoštna nedelja, 8. junija, Rdeči dan za nemški revolucionarni proletarijat. Na ta dan pridejo delegati vseh krajevnih organizacij, vseh obratov v Nemčiji, proletarske stotine v Leipzig, kjer bo velika demonstracija proti fašizmu.

Pri nas v Sloveniji pa bo 8. junij zaključni dan Rdečega tedna.

Nobene šale!

Znani konflikt, ki je nastal med Nemčijo in unijo sovjetskih republik radi vpada nemške policije v rusko poslaništvo v Berlinu, še ni poravnani. Nemški kapitalisti so mislili, da se bo unija sovjetskih republik zadovoljila samo s kakimi uradnimi izjavami »obžalovanja«. Ali unija sovjetskih republik zahteva popolno zadoščenje. Steklov odgovarja nemški vladi in njenemu zunanjemu ministertvu sledeče:

»Naj ve gospod Stresemann (nemški zunanji minister), naj ve nemška vlada, naj ve vsa Nemčija, da ne bo pristala sovjetska oblast v tem vprašanju na nobene kompromise. Mi ne dopuščamo, da bi postalo vprašanje našega internacionalnega položaja igrača v notranjem boju poedinih nemških strank. Mi ne bomo dopustili, da bi si ob steno pritisnjeni nemški imperialisti pridobili na naš račun vbogajme sočustvovanja ententinih imperialistov. Mi zahtevamo popolno zadoščenje v vseh točkah, ravno tako javno zadoščenje, kot ste nas brez povoda z naše strani razžalili. V nasprotnem slučaju bomo uporabili vsa sredstva, da pokažemo nemškim policistom in njihovim gospodom, da se ne smejo šaliti s sovjetsko unijo.«

Poraz bolgarske fašistovske vlade pri volitvah.

Pod diktaturo Cankova, predsednika bolgarske fašistovske vlade, so bile že dvakrat volitve, 18. novembra lanskega leta v parlament in 4. maja v občine. 18. novembra je bilo oddanih 300.000 glasov za komunistično-kmetijski blok. Fašistovska vlada je na to še poostrila svoj krvavi teror, razpuščila je komunistično in novo ustanovljeno delavsko stranko, dala streljati revolucionarne delavce in kmete, samo da bi uplašila delavske in kmetijske množice. Istočasno pa je podpirala nekatere odpadnike komunistične in kmetijske stranke, ki so se prodali vladi. Vsi delavski časopisi (razen socialpatriotskih seveda) so bili ustavljeni. Tako so upali fašisti, ves čas podpirani po socialistih, da dobijo pri občinskih volitvah ogromno večino glasov. Ali kljub vsemu teroru, kljub temu, da vlada ni pripustila pri kontroli oddanih glasov komunističnih in zemljoradniških zastopnikov, je dobila vlada manjšino glasov.

Naši meščanski listi, med njimi tudi klerikalni »Slovenec«, so se po stari navadi zopet zlagali in so pisali o porazu delavsko-kmetijskega bloka. Resnica o bolgarskih občinskih volitvah pa je sledeča:

Vseh glasov je bilo oddanih okrog 800.000. Od teh so dobili:

»demokratski blok« (vlada)	320.000
združeni komunisti in kmetje	340.000
socialpatrioti	45.000
narodni liberalci	40.000
demokrati in radikali	30.000
»narodno edinstvo«	12.000

V celem je dobila opozicija 470.000 glasov. Delavsko-kmetijski blok, revolucionarna delavsko-kmetijska zveza je danes v Bolgariji vedno močnejša, resnična stvar. Stvorila se je v trdem boju proti gospodi, proti fašistovski reakciji.

Delavsko-kmetijski blok bo postal dejstvo tudi v Jugoslaviji.

ga stalno priporoča Radič v svoji malomeščanski kratkovidnosti, namreč — gumijeve kroglice. Proti Pašič-Pribičevićevi klikli, ki se naslanja na bajonete in oborožene Orjunaše in Srnaovce, na diktate francoskih imperialistov in rumunskih bojarov, ne more biti nikakor dovolj izdatno sredstvo samo dviganje rok ali oddaja volivnih kroglic za malomeščanske opozicijske stranke. Proti taki vladajoči klikli je potreben revolucionarni, organiziran boj delavskega in kmetijskega razreda.

Davidovičevi demokrati in muslimani so glasovali za zakon o zaščiti države, klerikalci in Radičevci so brez odpora dopustili, da izda tedanja radikalno-demokratska klika izjemni zakon proti najodločnejši opozicijski stranki, proti proletarski stranki, proti komunistični stranki Jugoslavije. Ti gospodje so na tihem še odobravalni ta nasilen nastop vladajoče buržuazije, češ, sedaj smo se rešili komunistične stranke, ki je našemu vplivu med masami bolj nevarna, kot pa meščanske stranke. Klerikalci, Radičevci in socialisti niso videli v svoji slepoti — ki je lastna malomeščanstvu — da ta izjemni zakon ni bil naperjen samo proti komunistični stranki, ampak da je njegova ost naperjena proti celokupnemu delavskemu razredu in revnim kmetom, nositeljem bodočnosti in svobode delovnega človeštva, da je ta zakon naperjen proti vsaki opoziciji, ki bi hotela kljubovati nadvladi srbske buržuazije. Voditelji opozicijskega bloka nočejo tega niti danes razumeti. Ne samo, da ne pokrenejo nobenega boja proti izjemnemu zakonu, temveč ves ta čas niso črhali niti besedice proti temu zakonu, ki legalizira vsa nasilja Pašič-Pribičevićeve klike in omogoča nadaljnje vladanje te klike brez parlamenta.

Te kritike nad strankami opozicijskega bloka ne izvajamo zato, da bi slabili postojanke opozicije proti vladajoči reakciji, temveč zato, da se ojači opozicija, da gredo zavedni delavci in kmetje med svoje še nezavedne tovariše, jim povedo resnico, jih vzbudijo iz čakanja na nekega odrešenika, ki ga ni in ga ne bo in jih vzbudijo na aktiven boj proti reakciji v znamenju bojne parole:

proti reakciji!

proti izjemnim zakonom!

za blok delavcev in kmetov!

Ob zaključku ministrske krize so zaključili vladni časopisi: kriza je končana! — Da, ministrska kriza je za enkrat končana, ni pa končana politična kriza v državi. Ta kriza se bo nasprotno še bolj poostrila v znamenju vedno ostrejšega boja delavskega razreda in revnih kmetov proti nasilnemu režimu. Delavski razred vedno bolj vstaja iz malodušnosti, v katero ga je spravil beli teror, in spoznava, da ga ne bo rešil iz današnjega stanja nihče drugi kot sam s svojim bojem. Kmetje vedno bolj spregledujejo cinčavo klerikalno politiko, ki prinaša le škodo, in polagoma spoznava svojo edinega bojovnega zaveznika — delavca v tovarni in rudniku. Mnogo razočaranj je bilo treba, da je bil led prebit. Izkušnje, ki bodo neoporečno dokazale, da je mogoča zmaga le ene opozicije nad reakcijo in to je — revolucionarne proletarske opozicije, bodo pospešile ta nastopajoči proces prebujenja kmetov ob strani delavstva. Razvoj mednarodnega položaja, ki gre nevdržema na levo, bo blagodejno vplival na boj zatiranih delavcev, kmetov in narodnostnih manjšin v Jugoslaviji.

Pašić-Pribičevićeva klika imenuje sama sebe — »nacionalni blok«. Prav. V Franciji je bil tudi »nacionalni blok«, na čelu mu reacionar Poincaré. Ta nacionalni blok v Franciji je poražen; in isto tako bo doživel krah tudi »nacionalni blok« v Jugoslaviji. Ta nacionalni blok napoveduje boj delavskemu in kmetkemu razredu, delavci in kmetje sprejemajo ta boj, ki ga bodo zmagovito dokončali v znamenju zmage

delavsko-kmetkega bloka.

Orjunaška izzivanja.

Orjunaši so sklenili, da pod zaščito Pašić-Pribičevićeve žandarmarije povsod sklicujejo svoje shode, da potom shodov dobijo pristaše za svoje zločinske načrte.

Prejšnjo nedeljo so imeli shod v Škofji Loki, zadnjo nedeljo so ga imeli v Zagorju, 1. junija (tudi na nedeljo) hočejo razviti orjunaško cunjjo (»prapor«) v Trbovljah.

Jugo-fašisti prehajajo torej v drugo fazo svojega razvoja; da se skušajo z javnimi shodi in prireditvami ob straži žandarjskih bajonetov in svojih revolverjev uveljaviti v javnem življenju. Na muho so vzeli tudi čisto delavske kraje, kot so rudarski revirji.

To pomenja direktno izzivanje delavstva. Delavstvo ne sme mirno dopustiti, da bi sklicevali orjunaši svoje oborožene »shode«, da bi neovirano širili svoje fašistovske ideje in načrte — to je utrditev reakcije in militarizma, samolastna nadvlada »nacionalne« buržuazije nad delovnim ljudstvom, ki bi mu radi odvzeli poslednje politične in državljanke pravice, da bi mogel svobodno paševati njihov šef Pribičević in njihov general Vrangelj.

Orjunaši hočejo začeti ofenzivo proti delavstvu najprej z javnimi shodi, da bi udarili potem s silo.

Od delavstva zavisi usoda jugoslovanske fašistovske pokreta; če bodo razredno-zavedni proletarci stali na straži, bodo odbili vse fašistovske napade; če bodo pa napram jugofašizmu popolnoma brezbrizni, bodo ti pandurji jugoslovanske buržuazije vedno bolj dvigali svoje glave.

Motijo se oni delavci, ki mislijo, da ni potrebna proti orjunašem nobena stalna, disciplinarna protiorganizacija. Iz vseh dosedanjih izkušenj v drugih državah in pri nas sledi jasen nauk: Fašizen je treba pobijati s proti agitacijo, v tisku, v govoru, povsod ali proti fašizmu je potrebna istočasno tudi disciplinirana proletarska obrambna organizacija, delavska obramba. Če te napade en ropar, ga sam odbiješ, ne da bi se organiziral kjerkoli. Če pa je tu organizacija več roparjev, ki hoče uprizorjati organizirane roparske napade, pa se je treba zavarovati s stalno protiagitacijo, ki neumorno bdi in čuva proletarske interese in proletarska življenja.

Orjuna bo skušala torej prevarati ljudstvo potom raznih shodov in zborovanj. Zavedni delavci in kmetje ne smejo dopustiti, da bi Orjunaši lagali in zvodili lavci morajo povsod razkrinkavati pravo orjunaško lice, morajo na njihovih shodih pokazati Orjunaše ljudem v pravi luči, v vsej fašistovski nagoti.

Državno podjetje meče delavce na cesto!

V drugih kapitalističnih državah se daje delavcem državne brezposelne podpore. Pri nas pa ravno nasprotno.

V četrtek, 22. t. m. se je zaprl arzenal v Ljubljani in odpustilo se je vseh 182 delavcev, češ da od vojnega ministrstva ni kredita. A proračun vojnega ministrstva je največji izmed vseh, obsega milijarde. Kam gredo milijarde ljudskega premoženja?!

Odpustitev delavcev iz vojaškega arzenala v Ljubljani pomenja največje barbarstvo in napad na življenja 200 delavskih družin (!). Od strani današnjega režima.

V prihodnji številki bomo obširneje poročali o tem novem gorostasnem činu vladajočih!

„Socialist“ dr. Beneš in eks-socialist Mussolini.

Ta dva moža sta sklenila zvezo Italije in Češkoslovaške za vzdržanje kapitalističnega sistema v srednji Evropi, za ohranitev nevzdržnega stanja, ki so ga napravile imperialistične »mirovne« pogodbe. Ta dva moža sta sklenila medsebojno podporo (vojaško) za ohranitev kapitalističnega »miru in reda« v srednji Evropi.

Beneš je češkoslovaški zunanji minister in — organiziran socialist. In on kot socialist izdaja interese delavskega razreda in se veže s fašistovsko Italijo za ohranitev »reda in miru« pred upornim delavstvom. Beneš, organiziran socialist in z njim socialna demokracija sta se torej ponovno izkazala kot hlapca italijanskega fašizma in francoskega imperalizma.

Naj sklepa buržuazija s pomočjo »socialistov« razne vojaške pogodbe — revolucionarni delavski razred jih bo izpremenil v papirnate cunje.

„Ven iz blata!“

(Sami so se obsodili!)

Zadnja številka amsterdamskega »Delavca« in Korunovega »Socialista« prinašata za uvodni članek parolo: »Ven iz blata — v rdeči veletok!«

Gospodje sodrugi socialisti so bili prisiljeni, da sami priznajo to, kar smo mi vedno z dokazi trdili, da so ves čas svojega življenja pod Jugoslavijo tavali — po blatu in se vedno bolj pogrezali v blato in malomeščansko močvarno. »Socialiste« sam opisuje svoje tavanje po blatu sledeče:

»Podkupljeni elementi in v zmotah brbljajoči prismojenci so vlačili naš proletariat štiri leta s svojimi frazami po najbolj ostudnem blatu. Razvnemali so ga z osebnimi spori, z obrekovanji in opravljanji, z lažmi, ter mu kazali te stvari kot vrhunec modrosti, namesto, da bi širili socialistično prepričanje in razredno zavest, namesto da bi vzgajali proletarske vrste ter jih navdušili za boj proti kapitalistični družbi, proti kapitalističnemu izkoriščanju, za emancipacijo delavskega razreda in za boj proti socialnim krivicam. Vodili so jih v medsebojno klanje, kakor to delajo le spletkarji in intriganti ki hočejo ali koristiti sebi ali pa preprečiti kakršnokoli dobro stvar iz zlobe, podkupljeni ali pa iz neumnosti. Druge opravilne za tako nesmiselno škodovanje socialističnega pokreta ni.«

Da, to so delali »socialiste« nad štiri leta. Pozabili pa so uredniki omenjenih dveh listov povedati tudi to, da so sprejemali premožnje delavskih organizacij iz rok policije, da so opustošili imovino revolucionarnih delavskih organizacij.

„Glas Svobode“

poroča to, kar prikriva delavcem in kmetom meščansko časopisje. »Glas Svobode« razkrinkava vse laži meščanskega in socialpatriotskega časopisja. »Glas Svobode« prinaša točne vesti o mednarodnem boju delavcev in kmetov. Zato razširite ta

edini proletarski list

v Sloveniji med delavce in kmete! Rdeči teden je blizu! Pripravite se nanj!

Kmetški vestnik.

Eden za drugega.

(Delavec in kmet.)

Vsi stroji, orodja, vsakovrstne naprave dokazujejo, kako je spojeno med seboj delo industrijskega delavca v tovarni in delavca na polju — kmeta. Da morejo kmetje obdelovati zemljo, morajo imeti orodje — plug, brano, motiko, koso itd. Kdo pa to napravi: Kovinarski in lesni delavec. Za obdelovanje kovine je potrebna kurjava; kdo preskrbi kurjavo, premog: — rudarski delavec. Kemični delavci izdelujejo zopet umetna gnojila itd. Sedlarski delavci izdelujejo konjsko vprego, zidarji in tesarji postavljajo hiše in gospodarska poslopja, tekstilni delavci obleke, oede, rjuhe itd., železničarski delavci opravljajo osebni in blagovni promet. Nadalje preskrbujejo kmetom razne stvari kamnoseški, kovaški, kolarski delavci, krovci, usnjarski delavci, mlinarji, delavci v pivovarnah, sladkornih tovarnah, papirnicah, z eno

besedo: vse, kar rabi kmet, poljedelec za svoje delo in gospodarstvo, napravi delavec v tovarni, rudniku, delavnici ali v kakem drugem industrijskem obratu.

Iz tega jasno sledi da so delavci in kmetje navezani drug na drugega. Brez dela kmetov bi ne bilo žita, krompirja, mesa, masti, mleka itd., a brez dela delavcev bi ne bilo raznih orodij, ki so neobhodno potrebna za poljedelsko delo in tudi drugo življenjske sploh. Če pa ni orodja, se ne da obdelovati zemlje, brez tega pa zopet ni kruha. Delavec in kmet ne moreta torej živeti drug brez drugega, eden drugega izpopolnjujeta, a oba sta vzrastla iz enega debla. Delavski razred dobiva vedno več naraščaja iz družin malih, pa tudi srednjih kmetov, ki jim premali kos zemlje ne zadostuje in gredo v tovarno, rudnik doma ali pa v inozemstvu.

Ali med delavski in kmetški razred je zabit en klin — kapitalistični, ki drži delavca in kmeta narazen. Delavci danes ne morejo oddajati svojih proizvodov naravnost kmetu. Kajti danes niso tovarne last onih, ki delajo, ampak so v rokah pijavk, ki si prisvojajo proizvode žuljevih delavskih rok (te pijavke, zajedavci se imenujejo kapitalisti, ker si delajo kapital, denar, bogastvo iz dela drugih). In ti kapitalisti prodajajo delavske proizvode za silno drago ceno kmetom. Kmet zopet ne prodaja svojih proizvodov naravnost delavcu, ampak poljedelski proizvodi pridejo šele skozi roke prekupčevalcev in velikih trgovcev za zelo drago ceno v roke tistega, ki jih res potrebuje za svoje življenje, t. j. v roke delavca. Še več! Kmetje v onih krajih pridelajo na primer radi nerodovite zemlje premalo pridelkov za svojo lastno potrebo. Ti kmetje ne dobijo pridelkov naravnost iz onih krajev, kjer so dovolj pridelali, temveč jih kupijo pri trgovcu, ki je zopet dobil te pridelke od veletrgovca in ta pa zopet od veleposesnikov. Tako vidimo, da ima današnji sistem polno ljudi, ki se žive in bogate na račun tistih, ki delajo. V današnjem sistemu imamo torej polno manjših in večjih pijavk, kapitalistov, ki odirajo vse delovno ljudstvo — delavca, kmeta in malega uradnika ter učitelja. Ker vladajo danes te pijavke, pišejo zakone v svojo korist itd., imenujemo današnji sistem — kapitalistični sistem.

A s tem še nismo pri koncu vseh kapitalističnih »dobrot«. Kapitalisti se ne zadovoljujejo samo s tem, da odirajo kmeta in delavca, ampak oni tudi hujskajo enega proti drugemu, oni sejejo razdor med oba suznja, da ne bi spregledala in se združeno postavila po robu pravemu, skupnemu sovražniku — razredu kapitalistov in veleposesnikov. Ko so stopili na primer v stavko železničarji in rudarji, so klerikaleci in »samostojneži« hujskali kmete, češ da delajo delavci draginjo, istočasno pa lažejo delavcem, da delajo kmetje draginjo pri živilih. V resnici pa delajo draginjo tisti, ki imajo oblast v rokah — kapitalisti.

Kako se bo rešil kmet draginje, revščine, velikih davčnih bremen in drugega zla? Kdaj bo nehal graditi delavec za druge in drugim kopičiti profit in razkošje?

Takrat, ko se bosta združila delavec v tovarni in delavec na polju — proletarec in kmet in vrgla kapitaliste, ki spravljajo v vedno neznosnejše stanje celokupno delovno ljudstvo. Da pa vržeta delavec in kmet kapitalista, ki se je postavil med oba, da jih izsesava, se morata

skupno beriti

v eni skupni revolucionarni organizaciji delavcev in kmetov. Ta organizacija pa je

Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije,

ki se bori proti današnjemu krivičnemu sistemu, ki pripravlja zmagovit boj delavcev in kmetov, ki se bori za to, da vlada tisti, ki dela, da je samo oni, kdor dela, ki se torej bori za delavsko-kmetško vlado v znamenju

delavsko-kmetkega bloka,

ki bo združil vse delavce in kmete proti pijavkam ljudstva. Št.

20 naročnikov!

Kje? V Medvodah! Sodrugi S. nam je poslal že sedaj 20 novih naročnikov

„Glas Svobode“

ki jih je sam nabral že pred Rdečim tednom v enem dnevu v malih Medvodah. To dokazuje da lahko napravimo vse, samo če hočemo.

Do 8. junija 1924 moramo zbrati 2500 „kovačev“ za list!

Pred Rdečim tednom.

Rdeči teden in obratne celice.

Naša stranka je šele storila sklep, da se reorganizira na podlagi obratnih celic. V Ljubljani so se formirale prve obratne celice. Obratne celice morajo biti formirane do 1. junija na Jesenicah, v Zagorju, v Trbovljah, Rušah, Studencih itd. Kaj je to obratna celica, mora biti danes že vsakemu jasno. Reorganizacijski načrt stranke, priobčen v predzadnji številki, pove to jasno. O tem se je tudi pisalo v posameznih člankih, o tem smo razpravljali na pokrajinski konferenci, o tem se je razpravljalo v krajevnih organizacijah. Delo stranke se vrši v znamenju gesla:

Vsaka tovarna, vsak obrat mora postati naša trdnjava.

To pa moremo doseči le tedaj, če je vsaka obratna celica fundament strankine organizacije.

Vsako mezno gibanje, vsaka politična kampanja, vsako delavsko gibanje stavlja obratni celici velike naloge. Poleg tega mora stranka naraščajočo simpatijo delavcev organizatorično utrditi. Zato je potrebno, da organiziramo od časa do časa posebne agitacijske in propagandistične tedne. Po sklepu pokrajinske konference je treba sprovести

od 1. do 8. junija

RDEČI NABIRALNI TEDEEN

za pridobitev novih 1000 naročnikov strankinemu glasilu in 2500 »kovačev« tiskovnega sklada. Navodila za ta teden so že dobile poedine organizacije.

V tem članku je treba na kratko orisati naloge, ki jih morajo izvršiti v Rdečem tednu obratne celice.

Vsaka obratna celica ima svoje vodstvo. (Celica do 5 članov 1 tajnika; do 15 članov trojico; od 15 članov naprej petorico). Kjer še ni tega vodstva, ga mora odbor kraj. organizacije takoj določiti. Vodstvo obratne celice mora po temeljitim razmišljanju pripraviti načrt, kako je treba izvesti Rdeči teden v obratu in katera posebna sredstva je treba uporabiti, da se doseže čim večji uspeh. Potem se skliče vse naše aktivne sodruge iz dotičnega obrata; na tem sestanku je treba temeljito razpravljati o nalogah v Rdečem tednu; potem se določi vsakemu posebej delo in se mu da za to potrebni material.

Nato se mora vršiti tik pred pričetkom Rdečega tedna še eno zborovanje celokupne obratne celice; tu se vsi sodrugi končno veljavno pripravijo na delo. — Obratna celica mora dati krajevni odboru redno poročila o pripravah, povprašati za eventualne nasvete itd. Krajevni odbor mora stati ves čas budno na straži in kontrolirati priprave za Rdeči teden in delo celice v Rdečem tednu samem.

8. junija, t. j. na zaključni dan Rdečega tedna, mora imeti obratna celica svoj zaključni sestanek, na katerem se dožene rezultat dela in se o vsem sporoči krajevni odboru in se mu izroči tudi zbrane naročnike in tiskovni sklad.

Po sestankih vseh obratnih celic in rajonov se vrši člansko zborovanje celokupne krajevnice organizacije, na katerem se ugotovi celotni rezultat, se diskutira o izvršenem delu in se označi sodruge, ki so bili najboljši in kateri bi prišli v poštev, da dobe nagrado.

Kaj mora vsakdo vedeti?

NDSJ bo izvršila v Sloveniji od 1. do 8. junija Rdeči nabiralni teden. Namen tega tedna je, da pridobimo z najintenzivnejšim, najvztrajnejšim delom nove naročnike za »Glas Svobode« in nove strankine člane, nove pristaše in borece za proletarsko stvar.

Vsak strankin član mora izvršiti svojo dolžnost zlasti na soboto in nedeljo! Ta dva dneva, zlasti pa nedelja, naj bodeta posvečena hišni agitaciji. Poedini sodrugi in poedine skupine naj gredo od hiše do hiše in nabirajo naročnike »Glas Svobode«.

Hišna agitacija

se mora vršiti vsak dan, ali posebno še na soboto in nedeljo.

Noben obrat v nobenem kraju ne sme priti z opravičevanjem, da ni mogel vršiti dela, češ da še ni obstajala nobena celica. Kajti ravno v delu mora nastati obratna celica. Obrat, ki ne bi izvršil dolžnosti v Rdečem tednu ali ki je ne bi izvršil v zadostni meri, se mora na vsak način obvezati, da izvrši zamujeno v tednu, ki se ga na zborovanju takoj določi.

Rdeči teden po obratih je treba brezpogojno izvršiti v sledečih krajih: Ljubljana, Jesenice, Javornik, Dobrava, Litija, Zalog, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Maribor, Studenci pri Mariboru, Ruše, Hoče, Krmelj, Kočevje, Moste, Črnomelj, Tržič, Guštau, Škofja Loka, Vrhnika.

Krajevne organizacije po teh krajih so dobile pravočasno navodila in imajo še časa, da izvršijo vse priprave za uspešno izvedbo Rdečega tedna po obratih, ulicah in hišah v smislu danih navodil, všteti današnjega. V krajih, kjer je samo kmetstvo prebivalstvo, je jasno, da gre agitacija okrog poedinih kmetov. V krajih, kjer je recimo železniška postaja in ostalo je vas, morajo eni sodrugi izvršiti svojo dolžnost med železničarji, drugi med kmeti. Organizacije iz industrijskih krajev morajo določiti zlasti brezposelne sodruge, da gredo po okolici.

Se nekaj o agitacijskem, nabiralnem delu samem. Treba je ojačiti splošno usno agitacijo. Zato je treba prej instruirati sodruge na sestankih.

Ni dovolj, voditi splošno agitacijo. V vsaki delavnici, obratu ali ulici so posebni sodrugi, tovariši, ki z nami že simpatizirajo, socialistični delavci, ki so nezadovoljni s svojim vodstvom itd. Agitacija je treba navezati na njihovo razpoloženje in simpatije. Z dobro premišljeno agitacijo bodo voljni postati naročniki lista.

Meščanski tisk je treba (na podlagi konkretnih primerov) najostreje pobijati in predstaviti njegovo sovražno stališče proti delavskemu razredu. Socialdemokratskim delavcem nasproti se ne sme po nepotrebnem psovati pri pogovoru o njihovem tisku. Dejstva, mirno povedana, vplivajo mnogo bolje.

Vsak sodrug mora vzeti vsak dan s seboj v obrat »Glas Svobode«, en ali več izvodov, imeti ga mora pri sebi, če gre kam na obisk itd., skratka mora ga imeti vedno pri sebi. To je sicer delo, ki bi ga bilo treba stalno opravljati, ali vendar je treba na to opomniti. Ko prečitaš list, ga ne pusti doma, ali celo uniči, temveč treba ga je dati čitati naprej, pusti ga v gostilni, na tramvaju, v kavarni, v vlaku, da ga dobe še drugi v roko. Lahko se ga tudi kje nalepi.

Samo po sebi se razume, da mora imeti s seboj vsak sodrug zlasti za Rdeči teden nabiralni blok za naročnike, poštne položnice itd. Neuporabljeni material se izroči nazaj krajevni organizaciji.

Nobeno delo ne more biti uspešno, če ni enotnega vodstva. Dobra priprava, stroga kontrola, točno poročanje — to velja kot vedno zlasti za Rdeči teden. Če se bomo tako oprijeli dela, potem bo prinesel Rdeči teden od 1. do 8. junija uspehe, ki odgovarjajo simpatiji delavskih množic do Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije.

Kako vršiti hišno agitacijo?

Najbolje je, da hodita po dva sodruga skupaj. Tem sodrugom je treba dati navodila od strani krajevnih in rajonskih odborov. Nekateri sodrugi gredo samo po gotovih hišah. Pri dosedanjih naročnikih lista se informirajo o razmerah in mišljenju poedinih hišnih prebivalcev, katere časopise čitajo itd. Po teh podatkih naj oba sodruga usmerita svojo propagando. Radikalov, demokratov sploh ni treba obiskovati. Ljudi, ki so naši so-mišljenjenci, pa se ne narače prvič na list, je treba večkrat obiskati.

Kdaj je vršiti hišno agitacijo?

Vsak dan. Po dokončanju dela imajo sodrugi vsak dan najmanj dve uri časa za hišno agitacijo. Seveda je treba gle-

dati, da prideš v eno hišo takrat, ko so stanovalci doma. Najboljši dan pa je sobota in nedelja.

Propaganda po obratih.

Propaganda po obratih (tovarnah, delavnicah, rudnikih itd.) je brezdvomno lažja kot pa po hišah in ulicah. Za nabiranje naročnikov po obratih so predvsem odgovorni

zaupniki.

V obratu delata najbolje po dva sodruga skupaj. Delavce je treba pridobivati za naročnike pred delom, med delom in po delu. Če ne moreš dobiti enega v ponedeljek, ne izgubi potrpljenja in govori z njim še v torek in sredo in četrtek... dokler ga ne pridobiš. Samo ne odnehati!

Kontrolirajte se med seboj!

Vsak naj svoje skušnje takoj pove sodrugom. Sodrugi naj gledajo drug na

drugega, da bo res zbiral naročnike in »kovače«. Vsak naj razmisli že pred Rdečim tednom, kako bo delal, da bo žel uspehe. Samo z vestnim, neumornim podrobnim delom bomo dvignili naš pokret, brez tega podrobnega dela ni niti trdne organizacije, niti dobrega lista, niti končne zmage proletariata. To naj pomni vsak!

1.000 naročnikov moramo dobiti!

To je cilj! Ta cilj lahko dosežemo. Vsak naj pridobi vsaj

enega naročnika.

Ne govori: naj drugi delajo. Ne, tudi ti moraš delati, vsak mora delati, drugi tako kot ti.

Sodrugi, kontrolirajte se med seboj, če je vsak res dobil enega naročnika.

„L'Humanité“ ali kako so francoski delavci dvignili svoj list?

»L'Humanité« je glasilo francoske komunistične stranke.

»L'Humanité« je ustanovil pred dvajsetimi leti znani francoski socialist Jean Jaurès (izgovarjaj: Žan Žoré), ki je padel kot prva proletarska žrtev, umorjen zavrato po nekem nacionalistu. Ta list je bil od svojega početka dalje glasnik internacionalizma. To se je izražalo tudi v tem, da je dobil list podporo 25.000 M od tedanje revolucionarne nemške socialne demokracije, ki jo je vodil tedaj Avgust Bebel.

Po socialističnem strankinem kongresu v Toursu (januarja 1921), na katerem je stara francoska socialistična stranka sklenila z veliko večino glasov, da vstopi v III. komunistično internacionalo in potem, ko je reformistična manjšina zapustila stranko, je postala »L'Humanité« centralno glasilo komunistične stranke Francije.

Reformisti so se zamanj trudili, da dobio list v svoje roke.

Vodstvo lista je v rokah sodruga Marcel Cachin-a (izgovorori: Kašén) in Rosmera.

Naklada lista se je zvečala na 180.000 izvodov dnevno. Za časa zasedbe Porurja po francoskih četah so prišli v zapor ss. Cachin, Monmouseau (izgov.: Monmusó) Treint i. dr., obtoženi zarote proti francoski republiki, ker so se udeležili esenske konference, na kateri se je razpravljalo o boju mednarodnega revolucionarnega proletariata proti zasedbi Porurja po francoskih imperialistih.

Tedaj se je dvignila naklada lista dnevno na 220.000 izvodov in čez.

3. — 8. odgovor na anketo.

3. odgovor na anketo »Glas Svobode«.

1. Vsebina lista je vobče primerna in podučna. Samo dopisi naj bi se boljše uredili: večjih jih je premalo, večjih preveč, in so si zelo podobni in predolgovezni. Treba je tu in tam kaj skrajšati ali bolj jedrnat izraziti. Nič nimam proti temu, ako prinese list prilično tudi kako anekdoto iz delavskokmečkega življenja. Pisati bi se pa moralo večih tudi kaj o sociologiji in njenih zakonih, ki vladajo v politiki in mednarodnem sožitju.

List naj izhaja čim prej mogoče po dvakrat na teden!

2. Protiverska propaganda naj izostane, pač pa naj se razkrinkava klerikalno početje, kadar koli je naperjeno proti interesom proletarcev in internacionalnega napredka.

3. Tujih besed v političnih in znanstvenih člankih ne moremo pogrešati. Le povesti in pesni e lahko pišemo v čistem narodnem jeziku. Delavec, ki išče v listu več kot kratkočasne zabave, pa se mora na vsak način potruditi, da si ob prisvajanju stvarnega znanja tudi poveča svoj besedni zaklad. Takozvane tujke so večinoma »svetovne besede«, ki jih razume 600—800 milijonov ljudi, t. j. polovica človeštva! Ali naj nadomestimo n. pr. besede socialist, komunist, proletarec, republika, revolucija, monarhija, politika, agitacija, akcija, formalen, normalen, liberalen, centralen, finance, invalid, imperialist, militarist in mnogo drugih s čistimi slovenskimi izrazi, ki čisto niso nič umljujejši kot navedene tujke? Še Nemci, ki imajo na besedah zelo bogat naroden jezik svetovne veljave, morajo na tisoče tujk poznati, ako hočejo s pridom čitati časopise. Tendenca kulturnega in političnega razvoja gre pač neizogibno za tem, da se polagoma

izenači duševna in materialna kultura sveta. Radi tega ne bodimo sentimentalni in se ne kujajmo, ako ob takim stremljenju izginjajo razne od reakcionarcev negovane idile! Tujke naj bi se zbrale v posebnem slovarčku, sličnem nemškemu Fremdwörterbueh-u. Najboljše bi bilo, izdati idsko-slovenski slovar, ker bi le-ta služil dvojnemu namenu in bi podal tuje besede tudi v praprosti prvotni obliki n. pr. imperar (ukazati, zapovedati) iz česar izvajamo, da pomeni imperiatizm — zapovedovalnost ali gospodstvoželjnost; socio (= družba), socializem je torej družabnost itd.

J. K. Maribor.

4. odgovor na anketo »Glas Svobode«.

1. Najrajši čitam v »Glasu Svobode« dopise z dežele, novice iz drugih držav in še kak listek, če je iz ruskega življenja.

2. Rad bi videl, če bi izhajal kak proletarski roman od Anatola France, Upton Sinclair-a, Dostojevskega, Gorkija, Henry Barbusse i. dr. pisateljev. To pa iz teh ozirov, ker za proletarca, da bi si kupil knjige, je težko in tudi v svrhu večje razprodaje bi bil dober kak tak roman, ne mislim pa pri tem »šundromanov«. Dobro bi bilo tudi to: a) da bi se pisala marksistična šola n. pr. iz »Kapitala« od Karla Marxa; b) da bi bil kak prostor v svrhu protialkoholne akcije in protiverske propagande, n. pr. kaj je alkohol in kaj je vera, cerkev i. t. d.; c) razkrinkavanje Orjune, socialpatriotov, klerikalcev i. dr.

Treba je tudi nekaj proletarskih dovtipov, pesmi in drugih zanimivosti.

Na kmete pa sem pozabil. Tudi zanje je treba pisati kaj iz kmetkega gospodarstva, n. pr. gnojenje, obdelavanje zemlje i. dr. o kmetijskih stvarih iz kmetkega življenja.

3. K urejevanju lista bi bil za to, da tujke izjemo ali pa se jih prestavi.

Tudi jaz hočem poslati kak dopis, ko bom pa zopet v službi, bom podpiral tudi denarno.

Matevž Vehar, Ljubljana.

5. odgovor na anketo »Glasa Svobode«.

1. Na vprašanje, kaj najrajši čitam v »Glasu Svobode«, je moj odgovor, da vse. Ali najrajši pa o napredku mednarodnega gibanja.

2. Po mojem mišljenju bi bilo še potrebno gotove odlomke iz zgodovine, osebno življenje raznih krovnikov in o razvoju vere in politike, o razvoju industrije in o njevem vplivu na preobrat splošnega življenja. Potem tudi iz prirodoslovja in biologije ter o boju raznih osebnosti za svobodo.

6. odgovor na anketo »Glasa Svobode«.

1. Najrajši čitam poročila o bratskih strankah v drugih državah, njih bojih, uspehih, sploh o vsem, kar se godi tudi v inozemskih revolucionarnih strankah.

2. Uvede naj se posebno rubriko za boj proti rimsko-katoliški cerkvi, ker vera najbolj ubija delavski razum. Prinešite izveščke Darwinovih del, očrtati reformacijsko dobo v Nemčiji, Češkem, posebno pa v Sloveniji, nje pomen in koristi.

K. A. Trbovlje.

7. odgovor na anketo »Glasa Svobode«.

Rad bi čital o delavskem gibanju od prve francoske revolucije dalje, kritiko o njem in nadaljni razvoj proletarskega gibanja do danes in o bodočih nalogah proletariata; tudi bi rad čital bolj podrobno izdajstvo nemške socialne demokracije, ne zaradi moje ličnosti, pač pa se mi zdi potrebno zaradi socialističnih cincarjev, da se jim s faktom dokaže njihovo izdajstvo, da bo tako imel vsak čitatelj »Glasa Svobode« jasno sliko pred seboj o izdajalcih proletariata, da jih more pobiti na političnem polju vsak čitatelj »Glasa Svobode« v vsakem oziru.

List naj bi redno prinašal razvoj unije ruskih sovjetskih republik, narodnega gospodarstva in sploh o socialnih razmerah tam; dalje različne statistike, čim več mogoče o splošnem aparatu v Sovjetski Rusiji.

Smatram za neobhodno potrebno do čista razkrinkati nacionalno politiko in posebno pa Orjuno kot oboroženo zaščitnico kapitala. Istotako je potrebno prinesiti na dan protiverške dokaze v solidnem tonu.

Sicer k urejevanju lista nimam ničesar pripomniti.

F. S., Medvode.

8. odgovor na anketo »Glasa Svobode«.

Periodična anketa našega lista je bila že zdavnaj živa potreba. Vseled tega si dovoljujem tudi jaz izraziti svoje misli.

1. Čitam najrajši poljudno-znanstvene feljtone in članke, kateri v načelu obravnavajo revolucionarni marksizem. Največ pozornosti in poljudnega razumevanja nam nudijo članki ss. Stukelja in Bukovnika. Vesti o sovjetski Rusiji ter njenem gibanju v proletarstvu. Dalje prolet-kulturne prispevke in poročila o gibanju mednarodnega jezika Ido ter članke sodr. Gustinčiča, ki so lahko razumljivi.

2. Naš list naj predvsem zavzame tiste vsestranske smernice, ki so pač tako potrebne za vsestransko napredovanje. Uvaževati bo treba vse npravnstvene strani, bodisi na političnem ali že na kateremkoli polju. Pisati bo treba o zgodovinskem materializmu, ker historični materializem je pač predpogoj za povzdigo množice na višji nivo udejstvovanja in delovanja v proletarskem gibanju. Priobčevati proletaristične stvari, ker s tem pridobi naš list zopet, in to sigurno, nekaj poštenih sodrugov in sodružic, in sicer takih, ki resno stremijo za udejstvovanje. Imeti bo treba stalne prispevke za širjenje mednarodnega jezika Ido, ker s tem se istotako pridobi lep krog naročnikov, ker proletarskih idistov je v Sloveniji precej! Treba bo tudi majhen kotiček odmeriti za slovarček tujih besed, ker ga ljudje nujno potrebujejo.

3. Zadržne čase prinaša list vedno zanimivejše prispevke, tako da se trezno misleč človek čudi preokretu v urejevanju lista. Le tako naprej! Urednik naj si samo to zabeleži na svoj uredniški red, da kmečko-delavske množice si žele vsestranske naobrazbe, ker s tem bo omogočen uspešni boj za rušenje kapitalizma. Torej vse se naj uvažuje, osobito take stvari, ki so zadnje čase bile priobčene!

Fr. Kr..., Hrastnik.

Iz stranke.

Odračunajte!

Že v zadnji številki smo opozorili vse organizacije, da odračunajo prispevke za tiskovni sklad »Glasa Svobode«, nabrane na poslanih blokkih. Kljub temu organizacije še niso izvršile svoje dolžnosti. Vse prizadete organizacije naj torej nemudoma odpošljejo zbrane vsote, ki jih bomo objavili v listu.

Izvršite svojo prvo dolžnost!

V načrtu o reorganizaciji stranke, objavljenem v zadnji številki, se pravi na koncu pod poglavjem: Kako se bo izvršila reorganizacija stranke? — sledeče:

Vse krajevne organizacije imajo takoj zbrati sledeče podatke:

1. zbrati statistiko podjetij v svojem kraju in okolici;
2. izdelati statistiko strankinega članstva s sledečimi označbami: poklic, stanovanje, kje dela;
3. potem razvrstiti članstvo po podjetjih, v ulične sekcije in obratne celice;
4. potem izvoliti celične, rajonske in krajevne odbore;
5. pred to razvrstitvijo sklicati občni zbor. Pred občnim zborom je treba napraviti tudi spisek pasivnih članov, ta spisek na občnem zboru prečitati in z občnega zbora staviti predlog za izključenje dotičnih.

Opominjamo vse organizacije, da to čim prej izvrše! Krajevni odbori naj po-

leg priprave Rdečega tedna pripravijo reorganizacijo svoje podružnice. Čim bodo z razvrstitvijo članov gotovi, naj to javijo pokrajinskemu tajništvu in skličejo izredni občni zbor (ako so že imele rednega), oziroma redni občni zbor po vzgledu ljubljanske krajevne organizacije!

Razen tega opozarjamo vse krajevne odbore, da se nemudoma lotijo dela za Rdeči teden in se drže pri tem poslanih navodil.

Nagrade!

V prihodnji številki »Glasa Svobode« bodo razpisane nagrade, za sodruga, ki bodo zbrali največ naročnikov. Določenih je

10 različnih nagrad.

Kakšne so, bodo zvedeli vse sodrugi v

prihodnji številki

»Glasa Svobode«. Sodrugi iz Ljubljane, rudarskih revirjev, Jesenic in Maribora, glejte, da dobite

prve nagrade!

Zato ne držite križem rok, ampak se pripravljajte na Rdeči teden!

Dopisi z dežele.

Proč z akordnim delom!

(Smrtna nesreča radi akordnega dela.)

Akordno delo je nesreča za delavce. Dne 19. t. m. se je ponesrečil delavec Alojzij Arzenšek na glavnem kolodvoru pri nakladanju hlodov iz vagona na voz. Ta nesrečni slučaj se je dogodil na sledeči način: Ko so ti delavci imeli že na vozu 5 hlodov, je ponesrečeni delavec (ki je bil pri tej skupini predelavec) zahteval, da se naloži še eden hlod, za kar so ga njegovi tovariši svarili. On se za svarilo ni zmenil in tako se je zgodilo, da ravno, ko so še ta usodni hlod navelili na voz, je stal ponesrečeni delavec na drugi strani voza, ker je hotel hlod zadržati z za to pripravljenim cepinom. Usoda pa je hotela, da se je hlod prevlil, nesrečneža podrl na tla in padel na njega ter mu zdrobil prsni koš; nesrečnež je obležal na mestu mrtev. Ta delavec je bil zaposlen pri Ivanu Šiška, ki ima parno žago in tovarno parketov v Metelkovi ulici pri glavnem kolodvoru. Ondotni delavci imajo akordno delo, kar daje podjetniku brezdvomno več profita in delavci postajajo vsled nenasitnega klerikalnega kapitalista, ki se ravna po »krščanskih« načelih, žrtve akorda. Delavci! Borite se proti akordnemu delu, ker to vas tira vedno v nesrečo. Ako hoče kapitalist, da se več naredi, naj najame več delavcev, ki jih je toliko brez posla. Ne dajte se pa izkoriščati, da bi on iz vaših žuljev koval še večje profite in jema! drugim delavcem kruh.

Razbijanje kulturnih proletarskih organizacij od strani reformistov na Jesenicah.

Vsej javnosti je dobro znano delavsko pevsko društvo »Sava« na Jesenicah. Ustanovilo se je to društvo leta 1908., odnosno 1909. Oglejmo si to društvo od bližje, da bo proletarski javnosti na jasnem, s kom ima sedaj opravka.

Ustanovljeno je bilo to društvo na inicijativno takratnega blagajnika KID na Jesenicah ranjkega Pongratza. Govorilo se je takrat, da se je ustanovilo društvo najbrž iz političnega namena. Naj si je bilo ustanovljeno tako ali tako, za nas danes to ni merodajno.

Udeleževali smo se takrat pri tem društvu v pretežni večini sami delavci KID, takrat še neorganizirani. Po izbruhu svetovne vojne pa je vse delavstvo hitelo v organizacije in tako se je zgodilo, da so bili člani društva »Sava« docela vsi organizirani v »Osrednjem društvu kovinarjev« na Jesenicah.

Prišel pa je krah v kovinarsko organizacijo. Značilno je, da tudi pevsko društvo

»Sava« ni ostalo enotno. Vendar pa, ker je to društvo nepolitično, vsaj imenuje se, smo se držali strogo v okvirju društvenih pravil.

Značilno je, da so nas v takem slučaju vabile razne nacionalne, oziroma narodne institucije na sodelovanje. Razume se, da so se takih sokolskih prireditelj naših reformisti, ki so bili člani društva »Sava«, radi udeleževali zlasti za to, ker so imeli in jo še imajo svojo dečo v sokolskih vrstah.

Pa tudi za klerikalne bratce so se ti ljudje reformisti zavzemali. In sicer so zahtevali, da naj takratni odbor društva »Sava« že v naprej sklene, da se bo udeležil neke klerikalne proslave celokupni pevski zbor društva »Sava«. Ali ni to smešno? Takratnemu odboru sem predsedoval jaz ter smo predlog reformistov kategorično odklonili; to je pa te ljudi tako ujezilo, da sta dva reformista, ki sta hotela celokupnemu odboru diktirati, takoj zapustila odborovo sejo, uvidevši, da se jima diktat ni posrečil.

Da gremo dalje. Društvo »Sava« je imelo namreč posebne znake, čopice s slovensko trobojnico na temenu. Razume se, da je taka noša z nacionalno barvo za zavednega proletarca sramotna. Predlagal sem potem pri neki odborovi seji, da naj se nadomesti slovenska trobojnica z rdečo liro, kar je odbor tudi sprejel. Oh, kako so se potem jokali gospodje reformisti po trobojnici, ki se je zamenjala z rdečo liro. Celo glava vseh glav na Jesenicah, J. J., je predlagal, da naj se trobojnica nazaj napravi, da bo javnost pomirjena ter da dobi čepica zopet slovensko lice. E, to se mu pa ni posrečilo.

Zadnja leta so pa začeli postajati reformisti polagoma eden za drugim napram društvu »Sava« indiferentni. Udeleževali so se jako malo, nekateri celo 3 leta niso prestopili praga pevske sobe. Predvidevan pa je bil letos 18. maja letni občni zbor pevskega društva »Sava«; torej, kaj je sedaj storiti? V odboru so bili v večini desni, v članstvu pa levi, torej občni zbor bi po njih mnenju imel odločiti usodo društva »Sava«. Kaj je storiti? Potuhkali so jo! Izbaecim Ambrožiča, Smoleja in Korena, prvi in drugi sta že člana preko 12 let, e, pa kaj tisto, s članarino so zaostali, ven z njimi! Pravila pa predvidevajo: kdor tri mesece zaostane, ga odbor lahko izključi, sprejme pa ga zopet, ako poravna članarino. To smo tudi storili ter 8 dni pred občnim zborom članarino poravnali. Ali nič ni pomagalo. Nasprotno so pa vpisali vse zaspance reformiste: kar miga in gre, samo da zmaga naša je, ker so si bili v svesti, da bomo na občnem zboru zahtevali zadoščenje. Takoj pred otvoritvijo občnega zbora zahtevam, da občni zbor konstatira ali imamo mi trije, ki nas je odbor s štirimi glasovi izključil, volilno pravico ali ne? Glej čudo! Reformisti z Jeramom na čelu, videč, da so v manjšini, so se zdale demokracije, so se zbalu ljudske volje, šlo se jim je samo za en glas, so se zvjivali na vse načine, a na glasovanje si niso upali dati, češ da občni zbor nima tu nič sklepati; vas je izključil odbor, pa basta!

Ta je lepa, to je demokratično! Občni zbor je pri teh ljudeh ničla; odbor, to je najvišji forum. O, saj se poznamo že od razcepa ko-

vinarske organizacije. Mi pa pribijemo: Vas diktat vas bo pokopal!

Ponovno zahtevam: ali se nam da volilna pravica ali ne, ker so se izjavili, da ne!

Zapustilo nas je 12 pevcev s protestom zborovanje; šli smo ter se vsedli k mizi. Takoj smo izvolili pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da zbere ves potrebni material za ustanovitev proletarskega pevskega društva, ki naj se imenuje Prvo proletarsko pevsko društvo »Marx« na Jesenicah.

Vse prijatelje in ljubitelje petja, ki si žele izobrazbe v res proletarskem pevskem društvu, pa prosimo, da se nam javijo ter pristopijo bodisi kot pevec ali kot podporni člani, da tako stvorimo močan, res proletarski pevski zbor.

Ambrožič Vinko.

Trbovlje. Gradnja vodovoda v Trbovljah je oddala trboveljska občina podjetju Ing. Fr. Kasal, Ljubljana, z zahtevom, da se v prvi vrsti zaposli brezposelne Trboveljčane. Ta nesramna tvrdka s svojimi priganjati, je to izkoristila, vedoč, da vsak, ki je par dni brez dela, nima sredstev in mora glad trpeti, primoran je pod vsakimi pogoji prevzeti delo in če so ti še tako nesramni. Pri tem človekoljubnem podjetju mora delavstvo delati kar po 12 ur na dan; delavci, ki so delali od Velike noči do srede maja, niso dobili nobene plače, katero sta zavlačevala podjetniški inženir in pa polir Birk z izgovorom: Akordno delo bode zvišano tudi tem, ki imajo samo od ure plačo, pa še ni urejeno, akoravno jim je bilo obljubljeno po 5 Din na uro, ko so stopili v delo. Delavstvo, sito teh praznih obljub, je 13. maja zahtevalo plačo, ali razočaranje je bilo veliko, ker je vsakemu manjkalo plače za par dni; delavci, ki niso imeli predujma in ne hrane v podjetniški kuhinji, kjer je Birkova žena za kuharico, in delali že več dni, niso dobili niti dinarja. Ta dva možaka sta se izgovarjala, da so vzeli predelavci za cele partije predujem; če niste denarja dobili, ga imajo predelavci; ti pa v resnici niso dobili nič. Delavstvo, videč, da se ga hoče ogoljufati, je zahtevalo svojo plačo. Birk potegne samokres in začne streljati proti delavstvu, razkačeno delavstvo je moralo poklicati orožnike, ker si ni hotelo umazati svojih rok s takimi izmečki človeške družbe; dalo jima je to, kar sta zaslužila: opljučvalo je ta dva in s tem pokazalo svoje zaničevanje. Trboveljčani pa naj si to zapomnijo in pri občinskih volitvah postavijo občinski zastop, ki ne bode dopuščal, da dobi občinski

denar, ki je povečini delavski, podjetje à la Kasal, da s tem zopet zatira in izžema delavstvo. Zato naj vse delavstvo voli listo NDSJ!

Trbovlje. — Naša trboveljska dolina se je kar izpremenila. Odkar smo tako mogočno praznovali prvi maj, se povrača med trboveljsko delavstvo zaupanje samo vase in po čakalnicah (ferlesclimrih) se govori, da je treba organizacije, ker brez organizacije nikamor ne pridemo. To je nekaj novega, nekaj kar priča o nezlomljivosti rudarjev. Gibanje spet narašča in naš novi Rudarski dom, ki je zdaj otvorjen, je vedno poln in na stavbišču pred njim se zbira deca in mladina ter telovadi. Opeharili so se Krušič s svojo Unijo, Majdič in Klenovšek s svojo Svobodo. Proletariat revirja Trbovelj je bil in bo ostal v revolucionarnem taboru. Iz njega ga ne bo spravil nihče, tudi ne klerikalci s svojim molitvami in Koreni ter Suintajsi, ki znajo spraviti v svoje žepce 75.000 Din. — Pri nas imamo tudi občinske volitve. Kandidatne liste so vložile menda prav vse stranke, tudi naša Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije. Nosilec njene liste je Fric iz Doberne. Njemu stedi s. Podstudenšek iz Hrastnika, Vacak, Grabnar i. dr. Meščanske stranke so se za kandidate kar pulile. Posebno so skakali radikali, ki so rudarjem lagali, da je njihova lista delavska in da se na to listo lahko vpiše vsak, kdor je za Korena Miheta. Sploh agitirajo radikali samo s Korenom. Pravijo, Miha ta je tič, on je dober gospodar za občino. Ko je bil on župan ali resnici na ljubo, ko je po milosti vladne gospode bil nastavljen za komisarja trboveljske občine proti volji ljudstva, se je mnogo dobrega storilo za občino. Tako pravijo. Tiste, ki verjamejo tem izdajalcem in radikalnim podežem, vprašamo: Ali je Miha Koren dal zidati kakšne stanovanjske hiše, da bi rudarjem ne bilo treba stanovati po drvarnicah in podstrešjih? Ne, ni jih dal. Ali je Miha Koren nasitil delavske otroke za časa štrajka, ko niso imeli kaj jesti? Tudi ne. Nasprotno. On in drugi njegovi kompanjoni so si basali žepce in pomagali uničiti štrajk. Edino, kar je Miha naredil, je tista opekarna, ki se danes podira. Dal je sekati les po občinskih gozdovih in ta les se danes prodaja, da ga bo čez čas občina samo kupovala po mnogo dražji ceni.

Pripravljajte se za Rdeči teden od 1.-8. junija!

To je njegovo gospodarstvo! Dotični rudarji, ki so naselili radikalnim lažem in obljubam, naj obrnejo hrbet Korenu ter vsem radikalom, ki so prinesli zakon o zaščiti države, ki so lani poslali žandarje nad stavkajoče rudarje, ki so obesili Alijo Alijagića in ki so krivi današnjega položaja. Rudarji morajo pri volitvah obračunati z vsemi meščanskimi strankami in morajo glasovati edino le za Neodvisno Delavsko Stranko, ki stoji ves čas na braniku razrednih interesov delavstva in katere voditelji dokazujejo z zaporji, da so pravi zastopniki delavstva. — Dozdaj še ni imela nobena stranka volilnega shoda. Prvega je imela to nedeljo naša stranka. Shod se je vršil dopoldan in kot prvi govornik je nastopil s. Ostere iz Ljubljane. Razložil je program naše stranke, razkrinjal buržuazne stranke in pozval rudarski proletarij, da osvoji trboveljsko občino, nažene iz nje Plavšake in Korene ter jo naredi rdečo. Rudarji sicer nimajo dovolj pričakovati od občinskih volitev, kajti njihova rešitev je v boju in v organizaciji. Za njim je govoril s. Klopčič Franc. Uvodoma je omenil, da se nahaja s. Sedej v preiskovalnih zaporih celjskega sodišča radi prvomajskega shoda. Zbrano delavstvo je z medključem dalo duška proti temu nasilju in je enoglasno sprejelo sledečo resolucijo:

Shod rudarskega delavstva v Trbovljah, dne 18. maja konstatira, da je bila aretacija s. Sedeja izzvana po gonji fašistične Orjune in Jutrovec, da predstavlja ta akt nasilje nad rudarskim delavstvom, ki radi tega zahteva, da se s. Sedeja takoj osvobodijo iz preiskovalnih zaporov celjskega sodišča.

Sodragu Sedeju samemu so se s shoda poslali pozdravi.

Shod se je moral predčasno končati, ker je prišla na stavbišče »Vesna«, ki je imela ta dan telovadni nastop. Rudarska mladina vseh treh revirjev se je zbrala v Trbovljah. Nastopilo je 180 telovadcev in telovadk. Uspelo je dobro. — Trbovlje se giblje in rudarska masa se zbira pod rdečim praporom Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije.

— č —

Zagorje. — Nesocialistično postopanje socialistične občinske uprave. Večina našega občinskega odbora je klerikalno-socialistična, župan je socialist. Poleg teh imamo pa tudi v občini boljševiske brezposelne, ki so bili po zadnjem štrajku vrženi iz dela in ki jih nobeno podjetje ne sme sprejeti in so se zato obrnili na županstvo, proseč za podporo. Med temi »boljševiskimi postopači« — kot jih nazivljejo — pa se nahaja tudi en socialdemokratski »trezni človek«, ki je torej (?) sodrug župana. Javna seja je predlog za podporo odbila. Ko je prosil naš sodrug O. za podporo, so mu pri drugi seji pokazali par dinarjev. Zatem je občina popravljala neke jarke in most, tu jih je zaposlila in si mislila: takoj pri prvi malenkoti jim damo breo. Brezposelni so šli na delo, hoteli niso delati nad 8 ur; ob dežju so šli vedrit. Ko je to videl obč. odborni gospodine Ranzinger, jih je nahljil: »Jutri pojdite k županu! In župan jim je dal obračun! Brez utemeljitve oziroma z lažjo, češ da nočejo delati. Že preje, ko se jim je naznanilo delo, je bila občina brez orodja in delavci bi ga morali kmalu ili sami iskati. Delali so okrog tri dni in jasno je, da zdaj občina trdi: Mi smo jim hoteli dati delo, pa ga nočejo! Delo pa dajejo zdaj raznim svojem občine, ki so v službi pri rudniku. Par brezposelnih je potem vložilo prošnje — osebnost — za podporo. Javna seja se je pričela namesto ob 4. uri že ob 3. Namen je jasen. Ko so prišli do podpore, pa so pričeli socialistični bog, gospod s. Repovš, zabavljati čez nas kot delomržeče. Vprašanje podpore so poteptali, enako je župan zavrnil svojemu lastnemu sodragu Ceglarku. Za zvonove pa so vrgle občinske lutke par tisoč brez pomišljanja, ako pa bi moral staviti župan pameten predlog za podporo delavcem, pa pravi: Saj bom moral še ono podporo, ki smo jo dali g. O—ku, najbrže sam plačati. Tak župan, ki ne razume sklepov javnih sej, ki je potemtakem soroden analfabetu, podoben najvernejšemu slugi buržuazije, ki dvigne svoje izdajalske roke za zvonove, odmahuje pa s svojimi očali, ka-

dar gre za podpore brezposelnim, ne more biti socialist! Vprašujemo javno SSJ, ali je član vaše stranke Repovš Josip in ali je vaš član Ceglark, ta dva — na javni seji — povsem sovražna človeka? Upamo, da eden izmed teh ni! Vsaj prvi ne! Verujte, da bo temu konec in ne izzivajte brezposelnih, da se ne znosijo nad vami! Pa živel »socializem« in »farški« zvonovi! — Orjanski shod. Orjuna je sklicala v nedeljo 18. t. m. shod, hoteč maagati delavce, da je Orjuna revolucionarna. Kranje — no, to je res Kranje — je govoril za delavstvo in trepal po svojem trebuhu, za Slovane in proti Rusiji in komunistom, povzdigoval do zob oboroženega lumpa, hvalil žulje, ker jih sam nima. Delavstvo, kar ga je bilo, je kričalo in protestiralo, Orjunci so mirili in — Arh tudi. Komaj, da so referenti prišli do konca med grozovitim krohotom, med klicanjem in psovkanji. Do besede so potem pustili le Arha, socialdemokrata, ki je najprej pozival na red (Orjuna ploska), za narodno edinstvo (Orjuna ploska), nazadnje pa: le s silo ne, ne z revolverji, najboljše je s srečkami, volilnimi kroglicami in sploh — z nesocialno evolucijo. Govoril je kot najbližji Orjuni. Delavci pa so se zgrazali nad Orjuno in Arhom. »Vse za delavce!« so kričali Orjunci; zvečer pa so že z revolverjem grozili našemu sodragu! Še enkrat pridite, Orjunci, in prisegamo — cvrli jo boste preko Malovrha in Slačnika kot dirko! Poznamo Orjuno, poznamo Kranje, poznamo pobaline! Med nas hodite zastoj. Pomnite: zob za zob, oko za oko! L. N.

Bohinjska Bistrica. V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil pri nas javen shod NDSJ pred županovo gostilno. Prostor se je napolnil z Bohinjci ki se jih je zbralo do 200. Četudi so bili navzoči pristaši raznih strank, so pazljivo poslušali našega govornika s. Lemeža, ki je poročal o pomenu NDSJ za delavce in revne kmete in o političnem položaju. Razložil je zlasti, da je nemogoče, da bi v eni stranki bili združeni bogataši in nemančiči, kakor je to v SLS. V odločilnih trenutkih se odloči taka stranka vedno na stran bogatašev proti delavcem in kmetom. To je SLS pokazala že opetovano, zlasti pa l. 1920, ko je poslala delavcem svinčenke, mesto da bi jim dala kruha. Da so samostojneži in demokrati proti delavcem in kmetom, to pa se razume samo po sebi; oboji so potomci stare liberalne stranke, stranke bankirjev, trgovcev in vaških oderuhov. Obre sta sodelovali pri zakonu za zaščito države, ki naj vzame delavcu možnost, da se bori za večji kos kruha, kmeta pa odklene v davčne in krvne verige. Oni tudi ne priznavajo delavcu in kmetu pravice, da bi vodili sami politiko. Oni pravijo, delavec in kmet nista za politiko, za to smo mi gospodje, mi smo se učili, mi bomo že delali tako, da bo prav. — V ostalem je s. Lemež razložil današnjo politično situacijo v državi in zunaj nje.

Papirnica Vevče. — Od dne do dne vidimo bolj, kako se je začelo v tovarni šikanirati delavstvo. Imamo sedaj dva ravnatelja: generalni ravnatelj Scheler, drugi Liebercher. Gosp. R. Scheler si je od začetka predstavljal, da ima malike pred seboj, ko je dobil oblast čez papirniško delavstvo v Vevčah, pa da bo z njimi delal, kar se mu bo zljubilo. Gospod se je kmalu naveličal, dobil je za pomoč R. Lieberchera, ki tudi smatra delavstvo za svoje sužnje. Mi mu toliko povemo, da tisti časi so minuli, ki so bili pred par sto leti, ko je moral delavec delati za 30 batin na dan. Za enkrat ju opozarjamo in jima damo na znanje, da naj si premislita, uganjati šale z delavstvom. — Prihodnjic kaj več.

D. M. v Polju. — Velika blamaža krščanskega socializma, kakor jo je dosegel 11. maja 1924 v Sneberjah glede ne sklicanega shoda od NDSJ. Sedaj vidimo, kako se lahko nepodkovana osla pripelje na led. Tako vodimo krščanski socializem v D. M. v Polju. Za propagando zgoraj omenjenim se je res natisnilo nekaj plakatov glede shoda. Kaj se je naredilo? Prišlo jih je okrog 20 z dolgimi nosovi, ko so mislili, da se vrši gotovo shod. Shod ni bil resno sklican in tudi sploh ne objavljen predpisani

kraj in tudi nobene udeležbe naših sodragov. Seveda, gotovi radovedneži čakajo in čakajo in ni bilo nobenega pravega, da bi shod otvoril. Na enkrat vstane Franc Kukovica in pravi, ker ni nobenega od naše nasprotne stranke, da bi otvoril shod, ga bodem pa jaz. Res je ta lahkomišljenec otvoril shod in podal besedo svojemu tovarišu Rupretu, da je orisal svojo krščansko bedo svojim bedo mislečim bedo svojih možgan. Seveda na tem shodu se je šlo za politične občinske ideje. Zatorej vprašamo: Kje je oblast teh zakonov, da se samovoljno dovoljuje osebam otvoriti neprijavljen javen shod in podati besedo svojemu referentu? Zato mi smatramo ta postopek proti zakonu o zaščiti države. Dobro vemo, da se bližajo občinske volitve, da hočejo zopet slepariti delavstvo in kmete. Zatorej opozarjamo vse zavedne proletarce, da naj se ogibljuje takih izdajalcev.

Mariborski socialpatriotski lažnjivci.

»Volksstimme« za dne 4. maja je prinesla precej dolgi članek o manifestaciji prvega maja NDSJ, kateri očitno temelji na samih lažeh. Naš obhod je policija prepovedala, seveda radi reda in miru. Nemo sicer radi česa, še bolj smo pa radovedni, kdo se je bal našega obhoda? Ker se torej obhod ni smel vršiti in je bilo nemogoče vse člane pravočasno o tem obvestiti, se je to zgodilo na zbirališču v Studencih. »Jutro« in »Volksstimme« pa oba lažeta: prvi pravi, da ni bilo godbe, ker nam odposlanec iz Ljubljane ni prinesel denarja. Ker se je člansvo zbiralo v Studencih, smo korakali od tam korporativno na shod z rdečo zastavo po Ruški cesti mimo Delavskega doma, kjer se je zbiralo delavstvo, zaslepljeno še po lažeh in denunciacijah socialpatriotskih voditeljev. Res, visoko je plapolala naša rdeča zastava s kladivom in srpom in s ponosom smo korakali za njo. Očitna laž je pa socialpatriota Eržena, da nas je socialistično delavstvo vabilo na njihov obhod, ker bi mi tega itak ne storili v očigled zadnjih denunciacij. Resnici na ljubo pa povemo, da nas je g. Eržen javno izzival z besedami: »a to so komunisti«, nakar mi je eden naših sodragov kratko, a jedrnatno odgovoril, ker on itak poštene besede ne zasluži. Povemo vam samo toliko, vi izzivači, pustite nas pri miru, sicer se bomo poslužili drugih sredstev, kateri bi bili za vaše glave že davno primernejši. — Vemo sicer, da slišite travo rasti, ali zadnji čas pa vidite tudi reči, katere ne obstojajo, mogoče so to pojavi zadnjega deliriuma. Obhoda nismo imeli, kakor je že zgoraj omenjeno, torej je očitna laž, da je šel neki Belšak, kateri je radikalec, v obhodu. Tudi ni bil navzoč med člani, kateri so šli na shod in na istem tudi ne. Primate se gospodje lažnjivci okrog »Volksstimme« za nos, kdo je stal takrat v rezervi, ko je Pašič sestavljal vidovdanske ustavo? Če niste socialpatrioti Pašičevi pristaši, tedaj bi gotovo zapustili dvorano parlamenta, ko je bil dan zakon o zaščiti države na glasovanje. Takrat bi odhod iz dvorane lahko dokumentiral vašo proletarsko zavednost, ker pa istega niste storili, ste pokazali, da ste v resnici izdajalci delavskega pokreta. Kakor je cela II. internacionala izdala delavski razred pred, med in po svetovni vojni, tako ste tudi vi pomagači ter hlapec buržuazije. Očitale nam v vaši »Volksstimme«, da smo banditi, kriminalni tipi, pretepači in razdirači organizacij. Ravno nasprotno pa pokaže zgodovina socialpatriotskih voditeljev v raznih državah. Ne bomo nikdar pozabili vaše s krvjo oškropljene voditelje v Nemčiji, ko so pokali kanoni, pa ne morda proti kapitalistom, pač pa proti tistim revolucionarnim delavcem, ki so hoteli ustanoviti delavsko-kmečko vlado. Očitale nam Rucksack in Spazierstockaktiven, res je pa, da ravno radi tega, ker smo iste stvari kot delavci rabili potujoč po svetu ter se potom izkušenj prepričali v praksi, da so socialpatrioti izdajice proletariata. Mi vam svetujemo samo to, da vzamete vi enkrat, čim preje mogoče, dokler je še čas Rucksack ter Spazierstock in greste po svetu prepričati se o izdajstvih vaših toliko hvaljenih voditeljev, kateri sedijo na različnih ministrskih stolčkih ter dajejo povelja: streljajte na stavkajoče delavce! Ala Daš-

cinsky na Poljskem, Kasasof v Bolgariji, Macdonald proti Indijcem itd.

Rucksack in Spazierstock.

Dopis iz Medvod.

Pri nas so vse stranke pridno na delu za občinske volitve. Pristaši SLS letajo naokrog kot čebele za medom. Trudijo se, da najamejo glasove in podpise, da spravijo zopet na limanice revnega kmeta in delavca, ki gara od jutra do večera in nima niti časa, da bi vzel v roko kak časopis, da bi se malo informiral o političnem položaju. Da bi klerikalec lažje spravili ljudi v svojo past, so nadedli svoji listi ime Delavsko-kmetska zveza. Ti ljudje so vsak dan nekaj drugega, če se gre za lov na mandate. Da bo vsem občanom jasno, se skrivajo pod firmo Delavsko-kmetska zveza oni pristaši SLS, ki so stali pri klerikalnih skrinjicah ob priliki državnoborskih volitev 18. marca lanskega leta. Seveda, vsak lovec ima svoje izkušnje in tako so si tudi ti mandatni lovci nadedli drugo krinko na obraz. Mesto, da bi po svoji »veličastni volivni zmagi«, kot so se sami ponašali, prinesli avtonomijo, so pa pomagali Pašiču na vlado, da je uvedel kuluk, da je za 50% zvišal zemljiške davke. Za ljudstvo niso hoteli delati, delati so za sebe, za povišanje svojih poslanskih dnevnice. Ta »delavsko-kmetska zveza« v Medvodah je zveza bogatašev in veleposestnikov proti kmetu in delavcu. Delavci in kmetje se ne bodo dali prevarati, oni bodo glasovali za listo Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije, na kateri listi so sami delavci in revni kmetje.

Treba omeniti še eno: na kak način pobirajo ti ljudje podpise. Pride k meni revni kmet in mi pravi: N. N. je prinesel danes listo, da se podpisem, ker nimam sam živine, da bi zoral svojo njivo in on je v bližini, pa mi to naredi; če bi mu pa ne podpisal, mi ne bo hotel zorati njive; ali vseeno: volil bom tam, kjer bom hotel, to je revno kmetsko listo — Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije.

Na drugi strani se potita SKS (seka se) in JDS (jede se). Pri teh so na krmilu sami špekulantje in veleposestniki in gredo pri teh volitvah skupaj kot napredna stranka. Za na zadnje mesto so dobili nekega delavca. In sedaj pravijo: Mi smo z delavcem. Delavci, vas vprašamo samo to: zakaj pa niste z delavci takrat, ko se gre za zvišanje plač, ko se gre za boljši kos kruha, ko se gre za svobodo? Zato, ker ne gre to v račun vašim prenapolnjenim in nenasitnim žepom. Ti ljudje pravijo, da so narodni in slovanski, pa so proti sovjetski Rusiji, proti ruskemu ljudstvu. Prej, ko je pel tam carski bič, so se jim pa kar slinile cedile pri oboževanju carja, ki je bil — naj pripomnim — nemške rodbine, kar seveda ne igra nobene vloge, kajti vsak gospodar in vsak rabelj, pa naj bo Nemec ali kar hoče, je bič za delovno ljudstvo.

Kar nas je ljudi z žuljavimi rokami, se bomo znali izogniti nastavljenim pastem in bomo glasovali za Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije — to je, izjavili bomo, da smo pripravljene, boriti se za osvobojenje delavca in kmeta.

Dopis z Borovnice.

Revolucionarni delavci in kmetje Borovnice so se zbrali, zavedajoč se pomena volivne agitacije ter ustanovili kot živo vezo med delavci in kmeti

rdeči blok delavca in kmeta

pri občinskih volitvah na Borovnici, ki se vrše dne 15. junija 1924. S tem so pokazali edino pravo pot, po kateri korakata delavec in kmet do svoje politične in gospodarske svobode.

Pod rdečo revolucionarno zastavo NDSJ so se zbrali vsi borovniški delavci in kmetje, da pokažejo delovnemu narodu, da je le edini spas v revolucionarnem boju za dosego končnega cilja.

Lista se zove:

Neodvisna Delavsko-kmetska Stranka. Nositelj liste je:

sodrug Debeve Ivan iz Borovnice. Sodrug delavci in kmetje Borovnice, v boj za rdeči delavsko-kmetski blok ter pokažite svojo enodušnost in voljo, se skupno boriti do končne zmage.

Delavci in kmetje ostalih občin, sledite borovniškemu delavcu in kmetu,

Trbovlje morajo postati 6. junija 1924 rdeča občina!

da ustanovite isto živo vezo, ki vas vodi do končnega cilja.

Naj živi delavsko-kmetijski blok!

V boj za delavsko-kmetijsko fronto proti vaški in mestni gospodi!

Vsi delavci in kmetje 15. junija na volišče za rdeči delavsko-kmetijski blok!

Rdeči Borovničan.

Iz članka v »Slov. Narodu« z dne 3. maja 1924. — »Slišice s prvega maja. Naj živi stara tradicija! In so se res Ljubljanci zvesto držali, namreč držali niso tradicije, temveč literčkov. Kdor je snoči pohajal po ljubljanskih ulicah, je imel priliko opazovati zanimive prizore. Precej občudovalcev je imel »sodrug« z rdečo pentljo, ki je prižigal cestno svetiljko. Plesal je okoli nje, kot da trenira fox-trott in se je zraven pridušal, »da preklet magistrat ne popravi lampe...« Končno, po polurnem plesu je odšel, ne da bi vzbudil sočutje mestnega magistrata, ki dela nočnim izletnikom take preglavice. Tam po Starem trgu pa so se gugali trije, ki so bili nasekani po notah. Hreščiče vpitje je udarjalo na uho, vmes pa so zveneli akordi harmonike, pojoče internacionalo... Za vso trojico je bil Stari trg skoraj preozek. Za njimi je meril cesto četrti. Ta je bil bojevito razporejen. Grozil je, da pokolje vse buržujce. Nedaleč od magistrata je nekdo objemal cestni kandelaber in stokal, da je človeka zablebo v dno duše. Bil je res usmiljenja vreden, ker mu je želodec odpovedal pokorščino. Za fračiškanskim mostom se je nekdo dri kakor Čič. In se je prepiral s pasanti glede vsote, koliko jih hoče naložiti vsakemu »ke na g. .«, tako je vsaj rekel. Bilo je več sličnih slučajev, iz katerih je razvidno, kako znamo pri nas imenitno proslaviti praznik dela. — Tako piše člankar v »Slov. Narodu«, ki je sigurno plačan pristaša »okroglih trebuhov«, jaz pa kot delavec si dovoljujem g. inteligenta, pisca zgornjih vrstic opozoriti, da je z vsem tem, kar se je hotel zlagati o delavstvu; podal sličico o buržujih in samemu sebi. Eto! da vidimo je li to istina. G. inteligent in pisec, člankar in bog si ga vedi kaj še vse? naj se potruji (baš sedaj je čas za to) nekoliko v ljubljansko predmestje in okolico, priporoča pa se mu, da naj vzame s seboj film-aparat, ali pa vsaj foto-aparat, da bo lahko v drugič v »Slov. Narodu« podal ne samo sličico o delavstvu, pač pa da mu bo mogoče podati in predočiti pravo sliko buržujke, veleburžujke demagogije. Nadalje priporočamo g. opazovalcu celega delavskega praznika, da ako se mu do dobra posreči podeželski nedeljski »filmaufnahme«, da ga da v svrhu moraličnega preokreta v kinu ljubljanski dvor pod znižano ceno, ker je gotovo, da bo naval občinstva tolik, da bo potrebno štirikratno pojačanje policijske straže, ker se je bati, da se ne zruši barjera pred kaso s kaso vred. — Kaj pa vsesokolski izlet v Ljubljani in druge buržujke prireditve! Takrat so bile hvala bogu v ljubljanskem Tivolju in drugih ljubljanskih parkih ves klopi blažene, namreč pokoz... itd. Seveda z narodno hrano in zato se to piše v album sokolske in jugoslovanske kulture.

Emot.

Jesenice. Na dan 27. aprila je razvila Neodvisna strokovna organizacija svoj rdeči prapor, pri katerem se je udeleževala tudi Zveza delavske mladine in je na ta dan pokazala svojo revolucionarno voljo s tem, da je pozdravila ta krvavo-rdeči prapor, pod katerim bo korakala preko bojev do zmage. Udeležilo se je tudi te proslave proletarsko društvo »Vesna«. Naj živi »Vesna«! — Vsi v »Vesno«! — Tudi na 1. maja bi proslavljali svoj proletarski praznik, toda prepovedali so nam manifestacijo z rdečo zastavo. Mislijo, da nas bodo s tem popolnoma zatrli, ampak ne bodo, mi bomo vedno bolj zavedni in trdni. — Na shodu je govoril delegat ZDMJ iz Ljubljane, na katerega je policijski komisar dobro pazil in ga opominjal. — H koncu še se dotaknemo slavnega jeseniškega Jerama in mladine Štravsca. Od Jerama zahtevamo vsi mladinci, da dekaže, kdo nas je nahujskal pri sprevedu razvitja, da naj kričimo: »dol s patrioti!« in da bomo z njim naredili tako, kakor so v Ljubljani. Vrh tega nas je na shodu nazival, da smo fašistovska organizacija. Dokler on tega ne dekaže, ga smatramo za največjega lažni-

ka in denuncianta. Štravsov mladenič pa tudi mora dokazati, kateri voditelji so podpirani od sovjetske Rusije. Ako nam ta dva socialpatriota ne dokažeta, bomo mi mladini obračunali z njima. Naj živi Zveza Delavske Mladine! — Vsi v ZDMJ! Člani ZDMJ.

Škofja Loka. V nedeljo, 11. t. m. so imeli Orjunci v Škofji Loki na glavnem tgu javen shod. Otvoril ga je g. živino-zdravnik Čeh. Opozarjal je vse navzoče kmete in delavce (naše sodruge), kateri so se nahajali na shodu, da naj bodo med govorom mirni in tihi. G. Čeh je poudarjal, da bode le Orjuna vzdržala red in mir v državi. Škofjeloški proletarijat ni prišel do govora na shodu, da bi javno povedal, kaj je Orjuna. Enega, ki se je javil, so takoj prekucnili z mize, ker je očitil Orjuncem, da so sami smr-kavci in surovine. — Orjunci ubijajo delavce in kmete. V nedeljo, 4. maja so ustrelili hlapca, ki se sedaj bori s smrtjo v ljubljanski bolnici. Zakaj Orjunci s svojim programom ne upajo s praznimi rokami nastopiti na javnem shodu, temveč vsi oboroženi in zraven tega še zavarovani z oboroženimi orožniki.

Litija. Kakor nam je znano, je vsak dan večja brezposelnost. Sem primoran nekoliko opisati litijsko tovarno topilnico, oziroma tovarniške funkcije, kateri se norčujejo iz delavcev. Neki dan sem prišel v tovarno vprašati za delo, bilo je okoli 20 brezposelnih pred pisarno. Nato pride tovarniški vratar ter nas popiše in pravi: Počakajte, da gospod inženir pride. Ni bilo par minut, jih pride zopet kakih 40 in vratar jih zopet popiše, a brezposelni zmiraj prihajajo (to je skoraj vsaki dan). Nato vratar pravi: Pojdite vsi pred inženirjevo pisarno! Dobro, mi gremo. Nato pride iz pisarne g. inženir in pravi, danes ne rabim več kot štiri delavce, ali morajo biti močni, veliki in mladi. Med tem se prerivajo kakor živina, kateri bo tako srečen, da dobi delo. Inženir pravi, kateri se bo prerival, ne dobi dela. Postavite se v vrste, da vidim kateri so največji, najmočnejši in mladi. Nekateri so v resnici to storili. A jaz se nisem postavil v vrsto, ker se mi je to čudno zdelo, ker sem prišel vprašati za delo, ne pa na nabor ali »štelungo«. Nekdaj, pod Avstrijo smo šli na nabor le zaradi vojaščine. Jugoslovanski kapitalisti in njihovi agentje pa hočejo uvesti sistem, da bomo hodili brezposelni na štelungo, da bi dobili delo. Tako se hoče buržujazija naravnost norčevati iz brezposelnih delavcev in manjša zaposlenim zaslužek, ker ni dovolj zavednosti in solidarnosti med delavci.

Brezposelni v Litiji.

Tisoči

delavcev in kmetov še čitajo meščanske časopise, podpirajo svojega so-vražnika. To ne sme ostati. V Rdečem tednu moramo nabrati

novih naročnikov

za edino resnično glasilo zatiranih delavcev in kmetov, da tako povečamo in zboljšamo svoj list

„Glas Svobode“.

Mimogrede.

Nova firma.

»Delavske Novice«, ki sta jih izdajala Klemenčič in Fabjančič, so že davno zaspale. Njihova akcija, da razbijeta vrste revolucionarnega proletariata, se je popolnoma ponesrečila.

Pričakovali smo, kaj začneta sedaj ta dva — čiča. Začela sta se odkrito pajdšiti s Tonetom Kristanom.

In z 10. majem sta pa izdala v Novem mestu prvo številko »Dolenjskih Novic«, ki nosijo podnaslov: zadržano gospodarsko glasilo in izhajajo enkrat mesečno.

Moža sta torej najprej pogorela s svojim študentovstvom in sta se podala na politiko; ko sta jo zavozila tu, sta se hotela uveljaviti s sindikalizmom; ko tudi sindikalizem ni uspel, sta se končno vrgla na gospodarsko polje. Iz vsega tega se vidi vso neresnost tudi tega njihovega zadnjega podjetja. Najprej je Klemenčič

Redno sodišče ugotovilo nezakonito postopanje celjskega glavarstva in deželne vlade.

Okrajno glavarstvo v Celju je izdalo svojčas na ukaz radikala Ivana Hribarja odlok, s katerim se je prepovedal naslednjim sodrugom prihod in bivanje v rudarskih revirjih Trboveljske družbe: Marcelnu in Jakobu Zorgi, Ivanu Makucu, Ivanu Bazniku in Milanu Lemežu. Ta prepoved se razteguje za cel sodni okraj Laško in na 5 km širok pas ob Savi v glavarstvu Krško. Odlok se sklicuje na zakon za zaščito države. Pritožba, ki je bila proti temu odloku vložena, je bila odbita od deželne vlade, ki je potrdila odlok glavarstva. S tem odlokom se je hotelo doseči, da bi se onemogočil stik omenjenih sodrugov z rudarskim proletariatom.

Sodrug Marcelna Zorga in Ivana Makuca pa je orožniška postaja v Zidanem mostu ovadila državnemu pravdnikstvu v Celju, češ da sta prekršila to prepoved. Oba sta bila radi tega obtožena radi prestopka po § 324 k. z. Okrajno sodišče na Laškem ju je oprosil obtožbe. Ker pa se je državno pravdnikstvo pritožilo proti oprostitvi sodbi, je v stvari ponovno razpravljalo okrajno sodišče v Celju dne 29. aprila 1924. Potrdilo je oprostitveno sodbo. V razlogih pa izvaja naslednje:

Določilo § 324 k. z. ima sicer namen, da zajamčuje odgonskim odlokom upravnih oblasti varstvo zakona in njih učinkovitost in bi bilo torej vsako prekršenje formalno veljavnega odgonskega odloka kaznovati po § 324 k. z. Vprašanje formalne zakonitosti odgonskega odloka pa je odločilno predvprašanje za krivdorek po § 324 k. z.

Stvar kazenskega sodnika je torej presoditi, ali odgovarja odgonski odlok upravne oblasti zakonu v formalnem oziru, t. j. ali izhaja odgonski odlok od oblasti, ki je upravičena in pristojna za izdajo takih odlokov in ali se odgonski odlok opira na zakon, ki upravičuje upravno oblast za izdajo istega.

Da je bilo okrajno glavarstvo za izdajo odgonskega odloka stvarno in v kolikor gre za sodni okraj Laško tudi krajevno pristojno, je izven dvoma. V tem slučaju je formalna zakonitost odgonskega odloka povsem jasna. Ni pa tako tudi vprašanje zakonite podlage odgonskega odloka. Odlok sam se sklicuje na določbo zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. V tem oziru povdarja prvostopna sodba v svojih razlogih povsem pravilno, da ta zakon nima nikake določbe, ki bi upravičevala politično oblast koga iz kake občine izgnati in mu prepovedati prihod in bivanje v kateremkoli kraju. Prvostopna razsodba nadalje pravilno izvaja, da odgonskemu odloku tudi ne bi mogel dati zakon z dne 27. julija 1871, št. 88 d. z. (vlačugarski zakon) potrebne podlage, kar daje ta zakon oblastu pravico izгона le pri vlačugarskih, delomrznih vlačugah in iz zapora pribajajočih kaznjenceh, med katere osebe pa obtožena ne spadata.

Sodni dvor se torej pridružuje mnenju prvega sodnika, da je odlok okrajnega glavarstva v Celju nezakonit in ne more tvoriti podlage za krivdorek po § 324 k. z. Vzklic javnega obtožitelja je bilo torej zavrniti.

Tako je moralo enkrat meščansko sodišče samo ugotoviti, da kršijo naše politične oblasti zakone, odnosno izdajajo odloke proti delavskemu razredu, ki jim manjka zakonita podlaga.

Naši sodrugi so že zahtevali obnovo postopanja glede teh odlokov. Radovedni smo, kako stališče bo zavzel veliki župan spriče te jasne razsodbe.

Rudarska mladinska konferenca.

V nedeljo 11. maja se je vršila v Trbovljah rudarska mladinska konferenca. Udeležili so se je vsi trije odbori krajevnih organizacij ZDMJ iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika ter delegat pokrajinskega tajništva.

Konferenca je začela smernice za delovanje ZDMJ v rudarskih revirjih. Poleg nalog, ki so osnovne in ki jih ima vsaka kraj. organizacija, se je zlasti poudarilo sledeče:

1. Opačiti se mora politična delavnost rudarske mladine. Izleti in telovadba sama ne moreta dvigniti mladinski pokret in zrevo-lucionirati mlade proletarce in proletarke.

2. ZDMJ se mora boriti proti vsem buržujaznim strankam, proti dezertarjem in kompromisarjem.

3. Opačiti se mora gospodarski boj rudarske mladine.

4. Fašizem se mora smatrati za resno nevarnost in treba je preprečiti njegov napredek in razvoj s propagando in z organizacijo delavske obrambe.

5. Uprizarjati je treba skupne akcije rudarske mladine vseh treh revirjev. Čuli se pomanjkanje akcij.

6. Najenergičnejše je treba nastopiti proti malomeščanskim pojavom v »Vesnici« in malomeščanskim nevarnostim sploh, zlasti pa za-jeziti alkoholizem med proletarsko mladino.

7. V vseh krajih je nujno intenzivno izobraževalno delo.

Da je za izvršitev teh nalog potrebna jaka organizacija ZDMJ, to se razume. Ustanovitve obratnih celic je predpogoj za uspešen boj.

Konferenca se je nadalje tudi bavila v vprašanji organizatorskega značaja, dala je svoje predloge glede odraslega pokreta, naložila kraj. organizacijam tudi nalogo, da dvignejo žensko gibanje i. dr. Izvoljena je bila tudi eksekutiva rudarskih organizacij ZDMJ.

Rudarska mladina koraka smelo naprej!

Samo „GLAS SVOBODE“

se bori za interese delavcev in kmetov!

Prvi prispevki za sklad 2500 »kovačev«.

Nabiralna pola št. 1., s. Ostere: Zorga Jaka, Ljubljana, 70 Din; Sešek Franc, Medvode, 20 Din; Jagodic Janko, Boh. Bela, 30 Din; Ostere Rajko, Ljubljana, 30 Din; Jazbinšek Viktor, Ljubljana VII, 10 Din; Habe Anton, št. Ilj, 10 Din; Cepeljnik Franc, Ljubljana, 10 Din; Ogoreve Anton, Ljubljana, 100 Din; Miklošič Ludvik, Ljubljana VII, 10 Din; Janez, 30 Din; N. N., Kranj, 14 Din; J. Čeč, Zagorje, 30 Din; Abolner, Ljubljana, 100 Din. Skupaj 464 Din.

Se ni prišel 1. junij, pa so nekateri sodrugi že zbrali 46 »kovačev«. Zbrati jih je treba še 2454 in te bomo zbrali, ker je bilo mišljeno, da se začne »kovaška« akcija s 1. junijem. Nekateri sodrugi so že prej pokazali svojo požrtvovalnost. Drugi bodo sledili po vzgledu prvih, ki so otvorili tekmo za tiskovni sklad »kovačev«!

Tiskovni sklad.

Maušič Ignac, Bled, 4 Din; Rozman Andrej, Hotedersica, 10 Din; Emerih Stalzer, Guštanj, 40 Din; Dietinger Ivan, Guštanj, 20 Din; Stare Franc, Stari trg pri Ložu, 10 Din; Jagodic Janko, Boh. Bela, 7 Din; Ogoreve Anton, Ljubljana, 12 Din; na volilnem sestanku na Vrhniki 20 Din; Podobnik Ludvik, Ljubljana, 2 Din; Kastrin, Ljubljana VII., 5 Din. Skupaj 130 Din; preje izkazanih 3366.85 dinarjev. Vsega skupaj 3496.85.

Prihodnja številka

»Glas Svobode« izide 30. t. m. na 8 straneh z več slikami. V razprodaji bo stala 2 Din. Ta številka bo za Rdeči teden in je bomo dostavili v vsak kraj toliko izvodov več, kolikor je treba povečati število naročnikov, kar smo sporočili v posebnem pismu org. in zaupništvom. Če želi kaka organizacija več ali manj izvodov, kot je bilo sporočeno, naj to javi do 27. t. m. — Poslijte pravočasno dopise za to številko in odgovore na anketo in sicer do 26. t. m.

Uredništvo.

Lesnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Sušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

Samo „GLAS SVOBODE“

vzreja proletarijat za razredni boj proti izkoriščevalcem!